

Motion till riksdagen
2010/11:Sf238

av **Bodil Ceballos m.fl. (MP)**

Kriminalisering av tortyr i svensk lagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inte ska sända tillbaka asylsökande till länder där de riskerar att utsättas för tortyr.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta avstånd från diplomatiska försäkringar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska införa ett särskilt tortyrbrott i svensk lagstiftning.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

1984 antog FN konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning (tortyrkonventionen). Även andra internationella deklARATIONER och konventioner, t.ex. den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), förbjuder tortyr.

Enligt både tortyrkonventionen och flera andra konventioner är det en folkrättslig princip att stater inte får återsända personer till ett land där personen i fråga riskerar att utsättas för tortyr eller annan grym eller omänsklig behandling eller bestraffning. Principen har utvecklats till en internationell sedvanerätt, vilket innebär att alla stater är bundna av den, oavsett om de ratificerat dessa konventioner eller ej.

Sverige har hög svansföring när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna. Trots detta har Sverige tolv gånger kritiserats av FN:s kommitté mot tortyr (Committee Against Torture, CAT) och ligger därmed högst i ligan av kritiserade länder. Kritiken mot Sverige beror inte på att människor har torterats i svenska fängelser utan på att Sverige har avslagit ansökningar om asyl i fall där CAT haft en helt annan uppfattning om risken för tortyr vid ett tvångsvis återsändande.

Sverige har också använt sig av s.k. diplomatiska garantier för att återsända asylsökande till länder där tortyr är vanligt. Det är ett mycket tvivelaktigt sätt att utvisa människor – i synnerhet som det inte finns några garantier för att garantin fungerar i praktiken. Utgångspunkten i internationell rätt är att man inte får återsända någon till ett land där han eller hon riskerar att utsättas för tortyr. Inte heller brottsmisstänkta får utvisas till länder där tortyr förekommer. De ska ställas inför rätta i länder som inte använder sig av tortyr.

I kampen mot terrorismen och i de krig som på senare år utspelats i t.ex. Afghanistan och Irak har vi tyvärr fått alltför alarmerande bevis på att även demokratiska västerländska militärer, men också privata säkerhetstjänster, använder sig av grov misshandel, sexuell förnedring, elchocker och skenavrättningar under förevändning att ändamålet helgar medlen. Att kalla det för annat än tortyr (som mer torde förknippas med medeltiden) är grovt felaktigt. Tortyr innebär ett medvetet, överlagt angrepp på en enskild människas psyke, kropp och värdighet, att individer utsätts för olaglig, oförsvarlig fysisk och psykisk smärta och förödmjukelse.

Tolkningen av vem som kan begå tortyrbrott skiljer sig också åt. Enligt Europadomstolens tolkning av Europakonventionen kan dock tortyr även begås av privata aktörer och tortyr behöver inte ha ett särskilt syfte, t.ex. att tvinga fram en bekännelse. Det går alltså inte att "köpa sig fri" genom att uppdra säkerheten åt privata aktörer.

I Sverige finns i dag inget brott som heter tortyr och den som har gjort sig skyldig till tortyr kan inte dömas för det i svensk domstol. Grov misshandel, människorov, olaga tvång, olaga hot, våldtäkt och grov våldtäkt är de brottsrubriceringar som brukar användas, vilket ger upphov till tolkningsproblem av samma art som de som ledde till att brottsrubriceringen kvinnofridskränk-

Fel! Okänt namn på

ning infördes i svensk lagstiftning. Preskriptionstiderna för de olika brotten är t.ex. olika och ofta mycket korta. Kvinnofridskränkningen utgår från det systematiska i brottet istället för enskilda separata händelser på samma sätt som tortyr skiljer sig från ett antal separata händelser med grund i den systematiska kränkning som pågår.

Enligt tortyrkonventionen ska staterna kriminalisera tortyrbrottet. Sverige har ratificerat tortyrkonventionen men inte infört en särskild straffbestämmelse om tortyr i svensk lag. FN:s tortyrkommitté har rekommenderat att Sverige ska införa ett sådant brott i svensk lag. För att kunna bekämpa tortyr måste de personer som har gjort sig skyldiga till tortyr naturligtvis kunna ställas inför rätta. Även i Sverige. Det räcker inte att tortyr är förbjudet enligt regeringsformen och Europakonventionen, som är svensk lag om det inte finns någon straffbestämmelse som kan leda till att människor kan åtalas och också fällas.

Stockholm den 21 oktober 2010

Bodil Ceballos (MP)

Maria Ferm (MP)

Peter Rådberg (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Gustav Fridolin (MP)

Lise Nordin (MP)

Helena Leander (MP)